T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 683
KARAR NO : 2015 / 759
KARAR TR : 30.11.2015

ÖZET : Davacının maliki olduğu taşınmaza kamulaştırma yapılmaksızın yol olarak kullanılmak suretiyle fiilen el atıldığından bahisle açılan tazminat istemine ilişkin davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.K.
Vekili : Av. T.K.
Davalı : Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B.G.A.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin Ordu İli, Ulubey İlçesi, Koşaca köyünde bulunan 118 ada, 32 parsel sayılı taşınmazın maliki olduğunu; davalı Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığınca yaptırılan yol çalışmaları sırasında müvekkiline ait bulunan parselin yaklaşık 418,49 m2'lik kısmının tecavüz edilerek araziye müdahale edildiğini, ekte sunmuş olduğu 22.01.2015 tarihli aplikasyon krokisinde açıkça görüleceği üzere A ile gösterilen kısımda 90,80 m2; B ile gösterilen kısımda 103,57 m2 ve C ile gösterilen kısımda 224,07 m2 olmak üzere toplam 418,49 m2'lik kısma tecavüz edildiğini, davaya konu parselin müdahale edilen kısmında bulunan yaklaşık 20 adet fındık ocağı sökülerek yok edildiğini, bir adet fındık ocağının yaklaşık olarak beş yılda yetişmekte olduğunu, müvekkilinin bu süre zarfında kesilen fındık ocaklarından elde edeceği mahsulden yoksun kalacağını, ayrıca fındık ocaklarının kendileri de yok edildiği için dikim ve fidan masraflarının söz konusu olacağını, müvekkili tarafından verilmiş bir rıza olmadığı gibi davalı tarafından usulüne uygun olarak yapılmış bir kamulaştırma işleminin de mevcut olmadığını, müvekkilinin İstanbul ilinde yaşamakta olduğunu, davalı tarafından yapılan bu tecavüzden yeni haberdar olduğunu belirterek, açılan davanın kabulü ile taşınmaza yapılan müdahalenin menine, 20 adet fındık ocağının kesilmesinden dolayı müvekkilinin uğradığı zararın bilirkişilerce tespit edilerek davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ederek adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığı cevap dilekçesinde, Ordu Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde muhtelif mahalle yollarında Toprak İşleri, Sanat Yapıları ve Üst Yapı İşleri (Alttemel, Temel ve Binder) yapılması işi kapsamında bulunan Ulubey İlçesi Kıranyağmur-Durak-Güvenyurt-Koşaca Grup Yolu üzerinde yapılan yol çalışmalarının ulaşımın güvenli olarak sağlanması amacıyla Karayolu tasarımında belirtilen standartlara uygun olarak proje tip kesitine göre yapıldığını; davaya konu 118 ada 32 parselin bulunduğu güzergâhta Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Karayolu Tasarım El Kitabında belirtilen yolun, geometrik standartlarına göre 4. Sınıf dağlık yollarda platform genişliği 6 mt., 1,5 mt. (hendek genişliği) olarak verildiğini; bu nedenle davacının iddia ettiği gibi taşınmazına bir müdahale olmadığını, karayollarının belirttiği ölçülerde yol çalışması yapıldığını ileri sürerek, davanın tam yargı davası olarak idare mahkemesinde açılması gerektiğini belirtmiştir.

ORDU 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 14.4.2015 gün ve E:2015/54, K:2015/312 sayı ile; tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, davacının Ordu İli, Ulubey İlçesi, Koşaca Köyünde bulunan 118 ada, 32 parsel sayılı taşınmaza yol çalışmaları sırasında müdahale ettiğinin belirtildiği ve bu nedenle müdahalenin meni ve tazminat talep edildiği, ancak bu talep idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlık olduğundan idari yargıda çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla açılan davanın görev yönünden reddi ile dosyanın görevli İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ORDU İDARE MAHKEMESİ: 2.9.2015 gün ve E:2015/1229 sayı ile, dava konusu olayda; davacının, davalı idarece verilmiş bir kamulaştırma kararı olmadığı hâlde, maliki olduğu taşınmazın bir kısmına tecavüz edildiğini ve fındık ocaklarının söküldüğünü iddia ettiği, adlî yargıya verilen davalı idare savunmasında, aksi belirtilmekte ise de, taşınmaza el konulması konusunda herhangi bir işlem (kamulaştırma) başlatılmadığının ifade edildiği, bu hâliyle uyuşmazlığın bir idari eylemden değil haksız fiil iddiasından kaynaklanmakta olduğu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adlî yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi uyarınca, bakılan davada görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 30.11.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı

anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının maliki olduğu taşınmazına kamulaştırma yapılmaksızın yol olarak kullanılmak suretiyle fiilen el atıldığından bahisle açılan tazminat istemine ilişkindir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 1. maddesinde " Bu Kanunun amacı, büyükşehir belediyesi yönetiminin hukukî statüsünü düzenlemek, hizmetlerin plânlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesini sağlamaktır." denilmiş, aynı Kanunun 7. maddesinin g bendinde, " Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek." olarak büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdarî dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2'nci maddesinde, idari dava türleri: a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü İdarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde, "İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur" denilmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının Ordu İli, Ulubey İlçesi, Koşaca köyü, 118 ada 32 parsel sayılı taşınmazın maliki olduğu, davalı Ordu Büyükşehir Belediyesince yaptırılan yol çalışmaları sırasında parselin 418,49 m2'lik kısmına tecavüz edilerek, araziye müdahale edildiği; davacının yaklaşık 20 adet fındık ocağının sökülerek yok edildiğini ileri sürerek, tazminat talebinde bulunduğu; davalı idare tarafından verilen cevap dilekçesinde; Ordu Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde muhtelif mahalle yollarında Toprak İşleri, Sanat Yapıları ve Üst Yapı İşleri (Alttemel, Temel ve Binder) yapılması işi kapsamında bulunan Ulubey İlçesi Kıranyağmur-Durak-Güvenyurt-Koşaca Grup Yolu üzerinde yapılan yol çalışmalarının ulaşımın güvenli olarak sağlanması amacıyla Karayolu tasarımında belirtilen standartlara uygun olarak proje tip kesitine göre yapıldığı; davaya konu 118 ada 32 parselin bulunduğu güzergâhta Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Karayolu Tasarım El Kitabında belirtilen yolun, geometrik standartlarına göre 4. Sınıf dağlık yollarda platform genişliği 6mt. +1,5 mt.(hendek genişliği) olarak verildiği; bu nedenle davacının iddia ettiği gibi taşınmazına bir müdahale olmadığı, karayollarının belirttiği ölçülerde yol çalışması yapıldığı hususlarının belirtildiği anlaşılmıştır.

Olayda, dosyada bulunan 22.1.2015 günlü 5216 Lihkab Aplikasyon krokisinde, " 118 ada, 32 numaralı parselin yol kenarında yol çalışmaları neticesinde krokide A ile gösterilen kısmında 90.85 m2, B ile gösterilen kısmında 103.52 m2 ve C ile gösterilen kısmında 224.07 m2 olmak şartıyla toplamda 418.49 m2 32 numaralı parsele tecavüz vardır" tespitinin yapıldığı görülmektedir.

Diğer yandan, davalı idarenin adli yargı yerinde verdiği savunmasında, davacının maliki olduğu taşınmaza tecavüz edilmediği ve fındık ocaklarının sökülmediği belirtilmekte ise de, taşınmaza el konulması konusunda herhangi bir işlem (kamulaştırma) başlatıldığının da ifade edilmediği açıktır.

Mülkiyeti davacıya ait taşınmazdan, karayolu geçirilmesi nedeniyle meydana gelen zararın tazmini söz konusu olduğundan, davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı kuşkusuzdur.

Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, idarenin ayni bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal

denetimi işin esasını teşkil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında, haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Ordu İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile, Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 14.4.2015 gün ve E:2015/54, K:2015/312 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ordu İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 14.4.2015 gün ve E:2015/54, K:2015/312 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.11.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN